ECREG STUDIES
Vol. 16, No. 4, 2023
www.ers.edu.pl
PDF OPEN ACCESS
eISSN 2451-182X
https://sciendo.com/journal/ERS

ECONOMIC AND REGIONAL STUDIES

STUDIA EKONOMICZNE I REGIONALNE

ISSN 2083-3725 Volume 16, No. 4, 2023

REVIEWS – POLEMICS

RECENZJE – POLEMIKI

REVIEW OF THE MONOGRAPH BY KONRAD ŻAK, TERESA JANICKA-MICHALAK ENTITLED "FUNCTIONING OF PHARMACIES IN POLAND: ECONOMIC AND LEGAL CONDITIONS", BIAŁA PODLASKA 2022, PP. 568

RECENZJA MONOGRAFII KONRADA ŻAKA, TERESY JANICKIEJ-MICHALAK PT. „FUNKCJONOWANIE APTEK OGÓLNODOSTĘPNYCH W POLSCE: UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-PRAWNE", BIAŁA PODLASKA 2022, SS. 568

Henryk Mruk

[1] The Poznań School of Management and Banking, Poland
[1] Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu, Polska

Citation:
Mruk, H. (2023). Review of the monograph by Konrad Żak, Teresa Janicka-Michalak entitled „Functioning of pharmacies in Poland: economic and legal conditions", Biała Podlaska 2022, pp. 568/ Recenzja monografii Konrada Żaka, Teresy Janickiej-Michalak pt. „Funkcjonowanie aptek ogólnodostępnych w Polsce: uwarunkowania ekonomiczno-prawne", Biała Podlaska 2022, ss. 568. *Economic and Regional Studies, 16*(4), 715-718. https://doi.org/10.2478/ers-2023-0044

The interest of affluent societies, which also include European countries, focuses on increasing the quality of life, extending the duration of life, functioning as long as possible in good health. Poland has a lot of catching up to do in this area, i.e. extending the length of life in good health. Growing spending in the field of healthcare is struggling to keep up with the needs of an ageing population and the ever-increasing prices of new drugs and new medical technologies. Faced with these challenges, pharmacies and pharmacists are being increasingly involved in the patient care system. In March 2023, pharmacies in the UK, located on main thoroughfares, were granted permission to write prescriptions for antibiotics. In Poland, pharmacies are allowed to carry out vaccinations and also provide pharmaceutical care, drug reviews, as well as other advice. In view of these changes in the field of healthcare, the development of new technologies, robotics, artificial intelligence, it is satisfying to note the appearance of a comprehensive monograph, written by experienced authors who have been conducting research in the

Zainteresowanie zamożnych społeczeństw, do których zaliczają się także kraje Europy, koncentruje się na podnoszeniu jakości życia, przedłużaniu czasu jego trwania, funkcjonowaniu jak najdłużej w zdrowiu. Polska ma w tym zakresie, czyli przedłużaniu czasu życia w zdrowiu, sporo do nadrobienia. Rosnące nakłady na sferę zdrowia, z trudem nadążają za potrzebami starzejącej się ludności oraz coraz wyższymi cenami nowych leków i nowych technologii medycznych. Wobec tych wyzwań, apteki oraz farmaceuci są w coraz szerszym zakresie włączani w system opieki nad pacjentami. W marcu 2023 roku, apteki w Wielkiej Brytanii, zlokalizowane przy głównych ciągach komunikacyjnych, uzyskały zgodę na wypisywanie recept na antybiotyki. W Polsce, apteki mogą wykonywać szczepienia a także świadczyć usługi w zakresie opieki farmaceutycznej, przeglądów lekowych, także innych porad. Wobec tych zmian w obszarze opieki zdrowotnej, rozwoju nowych technologii, robotyki, sztucznej inteligencji, z zadowoleniem można odnotować pojawienie się całościowej monografii, napisanej przez doświadczonych

Address for correspondence / Adres korespondencyjny: *prof. dr hab. Henryk Mruk, Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Poznaniu, ul. Robocza 4, 61-538 Poznań, Polska; e-mail: henryk.mruk48@gmail.com*

Journal included in: AgEcon Search; AGRO; Arianta; Baidu Scholar; BazEkon; Cabell's Journalytics; CNKI Scholar (China National Knowledge Infrastructure); CNPIEC – cnpLINKer; Dimensions; EBSCO; ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities and Social Sciences); ExLibris; Google Scholar; Index Copernicus; J-Gate; JournalTOCs; KESLI-NDSL (Korean National Discovery for Science Leaders); MyScienceWork; Naver Academic; Naviga (Softweco); Polish Ministry of Science and Higher Education; QOAM (Quality Open Access Market); ReadCube; SCILIT; Semantic Scholar; TDNet; Ulrich's Periodicals Directory/ulrichsweb WanFang Data; WorldCat (OCLC); X-MOL

Copyright: © Henryk Mruk. **Publisher:** John Paul II University in Biała Podlaska, Poland.

pharmaceutical market for years. Many years of experience of the authors' team and knowledge of research methodology have provided a critical view of the conditions for the operation of public pharmacies in Poland, with references to Europe and the world.

The reviewed work is based on an exceptionally rich and diverse literature on the subject. The authors have collected and organised the various legal sources that are fundamental to the functioning of the pharmacy market. As it has been rightly observed, the health sphere, including pharmacies, is to a significant extent regulated by the state. This is in the interest of patients as well as insurers, including pharmacies. A strong point of the work are the cognitive and practical conclusions resulting from the research designed and carried out by the authors. The embedding of considerations in a changing environment also deserves special mention. This is the issue of the 2020–2023 pandemic, the war caused by Russia, high inflation, rising energy costs and the development of new technologies. The discussion of rapidly changing demographic trends is also a strong feature of the work.

The considerations are divided into five logically and substantively linked chapters. They are preceded by a synthetic and interestingly written introduction, which includes the aims and objectives, evaluates the sources of information and describes the research methods used.

Chapter one describes the market basis for the operation of public pharmacies in Poland. The authors briefly present the origins of pharmacies and the pharmacy profession in Europe and Poland. They are extremely thorough in discussing the most important elements of the pharmacy environment. This allows for an understanding of the complexity of pharmacies as institutions of the health sphere, as well as the role and responsibility associated with the profession of a pharmacist, its importance for the well-being of the patient and the efficiency of the entire health care system. An in-depth sectoral analysis is included in this section, showing the determinants of pharmacies competing effectively in the market. This is of particular importance from the point of view of the expansion of their activities by retail chains, including discount chains, which are increasingly marketing cosmetic products and dietary supplements. Effective pharmacy management requires knowledge of the principles of competition and the use of appropriate instruments for building a pharmacy's market position.

The above topic, i.e. the defence of the market position, has been extensively and practically highlighted in chapter two, which is devoted to the essence of the marketing activity of the establishment.

Autorów, prowadzących od lat badania na rynku farmaceutycznym. Wieloletnie doświadczenia zespołu autorskiego, znajomość metodyki prowadzenia badań, pozwoliły na krytyczne spojrzenie na uwarunkowania funkcjonowania aptek ogólnodostępnych w Polsce, z odniesieniami do Europy i świata.

Recenzowana praca opiera się na wyjątkowo bogatej i różnorodnej literaturze przedmiotu. Autorzy zebrali oraz uporządkowali różnorodne źródła prawne, które są fundamentem dla funkcjonowania rynku aptecznego. Jak słusznie jest to ujęte, sfera zdrowia, w tym także aptek, jest w istotnym zakresie regulowana przez państwo. Leży to zarówno w interesie pacjentów jak również ubezpieczycieli, także aptek. Silną stroną pracy są wnioski poznawcze i praktyczne, wynikające z badań zaprojektowanych oraz przeprowadzonych przez Autorów. Na szczególne podkreślenie zasługuje także osadzenie rozważań w zmieniającym się otoczeniu. Jest to kwestia pandemii z lat 2020–2023, wojny wywołanej przez Rosję, wysokiej inflacji, rosnących kosztów energii oraz rozwoju nowych technologii. Silną stroną pracy jest również omówienie zmieniających się szybko trendów demograficznych.

Rozważania zostały podzielone na pięć logicznie oraz merytorycznie powiązanych rozdziałów. Poprzedza je syntetycznie, ciekawie napisany wstęp, w którym zawarto cele, założenia, oceniono źródła informacji oraz opisano zastosowane metody badawcze.

Rozdział pierwszy opisuje rynkowe podstawy funkcjonowania aptek ogólnodostępnych w Polsce. Autorzy krótko przedstawiają genezę aptek i zawodu farmaceuty w Europie i w Polsce. Niezwykle skrupulatnie omawiają najważniejsze elementy otoczenia aptek. Pozwala to na zrozumienie złożoności istnienia aptek jako placówek sfery zdrowia, jak również roli i odpowiedzialności, związanej z wykonywaniem zawodu farmaceuty, jego znaczenia dla dobrostanu pacjenta i sprawności całego systemu ochrony zdrowia. W tej części zawarta jest pogłębiona analiza sektorowa, pokazująca determinanty skutecznego konkurowania aptek na rynku. Ma to szczególne znaczenie, z punktu widzenia poszerzania swojej działalności przez sieci handlowe, w tym sieci dyskontowe, które na coraz większą skalę wprowadzają do obrotu produkty kosmetyczne oraz suplementy diety. Skuteczne zarządzanie apteką wymaga znajomości zasad konkurencji oraz stosowania odpowiednich instrumentów budowania pozycji rynkowej apteki.

Powyższa tematyka, czyli obrona pozycji rynkowej, została szeroko, także praktycznie naświetlona w rozdziale drugim, poświęconym istocie aktywności marketingowej placówki. Syntetycznie a zarazem przejrzyście scharakteryzowano wcześniejsze orientacje w odniesieniu do aptek. Ewolucja otoczenia,

The previous orientations with regard to pharmacies were synthetically and clearly characterised. The evolution of the environment, changes in management techniques, market forces caused pharmacies to move from a production orientation, to a sales orientation, to a holistic, patient-oriented, learning orientation, to an employee-centred orientation. This part of the work provides both theoretical and practical guidance on how to build a competitive advantage for public pharmacies.

The third chapter of the work contains a discussion of the factors affecting the quality of pharmaceutical services and the implementation of pharmacy activity orientation, which the authors studied and discussed the results in the final chapter. The functioning of pharmacies is mainly related to the sphere of services, and in this case, the provision and study of the quality of contacts with patients requires the use of specific methods for their evaluation and formation. To their credit, the authors discuss extremely important ethical issues, as they are the cornerstone of the pharmacy profession's mission. Further, the importance of specific marketing tools, concerning the product, price, distribution and promotion, is discussed. Marketing communication instruments, namely advertising, sales promotion, public relations, sponsorship and social media communication, were assessed separately and critically, which is fully justified.

Following the principle, from the general to the specific, the subject matter of the next, fourth chapter, focuses on considerations regarding the image of the pharmacy, the authority of the pharmacist, standards of patient service, relationship building and also a discussion of the pharmaceutical supervision system. Pharmacists are a professional group that functions in a continuous education system. Acknowledgement can be given to programmes for the systematic replenishment of content knowledge and communication skills, which are referred to as hard and soft skills respectively. The considerations include a lot of relevant information regarding the building of the pharmacy's market position, its image and the adaptation of activities to the needs of patients. The reference to the fact that a large part of patients' purchasing decisions are influenced by emotions can be assessed highly positively. It becomes the role of the pharmacist to argue in such a way as to activate and reinforce rational factors in relation to patient behaviour.

The fifth chapter is devoted to a discussion of the results of the research, designed and conducted by the authors, and concerning the market activity of pharmacies. This is an original part of the considerations, giving the work a unique character. The applied research methodology may be used in

zmiany w zakresie technik zarządzania, sił rynkowych powodowały, że placówki apteczne przechodziły od orientacji produkcyjnej, przez sprzedażową, holistyczną, nastawioną na pacjenta, uczenia się, aż do orientacji skupionej na pracowniku. W tej części pracy zawarte są tak teoretyczne jak i praktyczne wskazówki, dotyczące budowania przewagi konkurencyjnej aptek ogólnodostępnych.

Rozdział trzeci pracy zawiera omówienie czynników, wpływających na jakość usług farmaceutycznych oraz wdrażanie orientacji aktywności aptek, co Autorzy badali i omówili uzyskane wyniki w końcowym rozdziale. Funkcjonowanie aptek wiąże się głównie ze sferą usług, a w tym przypadku, świadczenie oraz badanie jakości kontaktów z pacjentami wymaga stosowania szczególnych metod ich oceny oraz kształtowania. Z uznaniem można napisać, że Autorzy omawiają niezwykle ważne kwestie etyczne, bowiem one są kamieniem węgielnym pełnienia misji zawodu farmaceuty. W dalszej kolejności, przybliżono znaczenie poszczególnych narzędzi marketingowych, dotyczących produktu, ceny, dystrybucji oraz promocji. Osobno i krytycznie, co jest w pełni uzasadnione, oceniono instrumenty komunikacji marketingowej, a mianowicie reklamę, promocję sprzedaży, Public Relations, sponsoring a także komunikację w mediach społecznościowych.

Zgodnie z zasadą, od ogółu do szczegółu, tematyka kolejnego, czwartego rozdziału, skupia się na rozważaniach dotyczących wizerunku apteki, autorytetu farmaceuty, standardów obsługi pacjenta, budowania relacji a także na omówieniu systemu nadzoru farmaceutycznego. Farmaceuci są grupą zawodową, która funkcjonuje w systemie edukacji ciągłej. Z uznaniem można spojrzeć na programy systematycznego uzupełniania wiedzy merytorycznej oraz komunikacyjnej, które są nazywane odpowiednio umiejętnościami twardymi oraz miękkimi. W rozważaniach zawarto wiele istotnych informacji dotyczących budowania pozycji rynkowej apteki, jej wizerunku oraz dostosowywania działań do potrzeb pacjentów. Wysoce pozytywnie można ocenić nawiązanie do faktu, że duża część decyzji zakupowych pacjentów jest podejmowana pod wpływem emocji. Rolą farmaceuty staje się takie argumentowanie, aby uruchomić i wzmocnić czynniki racjonalne w odniesieniu do zachowań pacjentów.

Rozdział piąty został poświęcony omówieniu wyników badań, zaprojektowanych i przeprowadzonych przez Autorów, a dotyczących aktywności rynkowej aptek. To oryginalna część rozważań, nadająca pracy unikatowy charakter. Zastosowana metodyka badań, może być w przyszłości wykorzystana do pogłębiania wiedzy z zakresu skuteczności funkcjonowania aptek na rynku oraz budowania ich pozycji konkurencyjnej. Prezentowane wynik badań mają

the future to deepen knowledge on the effectiveness of pharmacies' market activity and building their competitive position. The presented results of the research also have a significant practical value, allowing the competence of those managing the establishments and standing at the front desk to be improved. This piece of reflection can be used in terms of increasing job satisfaction in the pharmacy profession, which is important in terms of a sense of mission and meaning in life.

The entire discussion is concluded with a synthetically written summary, containing the most important conclusions of the work and indicating directions for further research. This has important implications for the entire field of medical services, which operates within the paradigm of evidence-based medicine.

The reviewed work is an extremely carefully prepared analysis of the functioning of the public pharmacy market in Poland. One of its strong points is its volume, exceeding 560 pages. It is an exceptional, unique, comprehensive work describing the economic and legal sphere of the operation of pharmacies, in relation to the health sector. It can be read in any order and to the extent that suits the reader. The sections describing the theoretical elements allow a better understanding of the entire market and institutional context of the pharmacy market. Pharmacy managers can benefit from practical knowledge on how to build up a pharmacy's position, how to apply marketing tools, how to flexibly adapt to changing economic and social realities. And this knowledge is needed, as the number of pharmacies operating in the market in Poland is decreasing every year. This applies mainly to independent pharmacies. Pharmacists can find practical solutions for building relationships with patients as well as inspiration for their personal development plans. The content of the book can also be useful for those working in the entire healthcare sphere as pharmacies will play an increasingly important role in it. This is justified by the increasing affluence of societies, the ageing population and the interest of patients in a high quality of life and living as long as possible in good health. For them, the pharmacy is a neighbourhood facility, with no major barriers to access or to receive direct advice from pharmacists, and all this justifies the appearance of the reviewed work on the publishing market.

również istotny walor praktyczny, pozwalający na podnoszenie kompetencji osób zarządzających placówkami oraz stojących za pierwszym stołem. Ten fragment rozważań może być wykorzystany w zakresie podnoszenia satysfakcji z pracy w zawodzie farmaceuty, co ma istotne znaczenie z punktu widzenia poczucia misji oraz sensu życia.

Całość rozważań została zakończona syntetycznie napisanym podsumowaniem, zawierającym najważniejsze wnioski z pracy a także wskazującym na kierunki dalszych badań. Ma to istotne znaczenie w całej sferze usług medycznych, która funkcjonuje w ramach paradygmatu medycyny opartej na dowodach.

Recenzowana praca jest niezwykle starannie przygotowaną analizą funkcjonowania rynku aptek ogólnodostępnych w Polsce. Jej objętość, przekraczająca 560 stron, jest jej silną stroną. To wyjątkowa, unikatowa, całościowa praca opisująca ekonomiczno-prawną sferę działania aptek, w odniesieniu do sektora zdrowia. Może być czytana w takiej kolejności, w takim zakresie, jaki będzie odpowiedni dla czytelnika. Fragmenty opisujące elementy teoretyczne, pozwalają lepiej rozumieć cały kontekst rynkowy oraz instytucjonalny rynku aptecznego. Osoby, zarządzające placówkami aptecznymi, mogą skorzystać z wiedzy praktycznej, dotyczącej budowania pozycji apteki, stosowania narzędzi marketingowych, elastycznego dostosowywania się do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej i społecznej. A jest to wiedza potrzebna, bowiem corocznie zmniejsza się liczba aptek działających na rynku w Polsce. Dotyczy to w głównej mierze aptek niezależnych. Farmaceuci mogą znaleźć praktyczne rozwiązania, dotyczące budowania relacji z pacjentami a także inspiracje dotyczące planów rozwoju osobistego. Treści zawarte w książce mogą być przydatne także dla osób pracujących w całej sferze zdrowia, bowiem apteki będą odgrywały coraz ważniejszą w niej rolę. Ma to swoje uzasadnienie w rosnącej zamożności społeczeństw, starzeniu się ludności oraz zainteresowaniem pacjentów wysoką jakością życia oraz jak najdłuższym życiem w zdrowiu. Apteka jest dla nich placówką z sąsiedztwa, bez większych barier w dotarciu, w skorzystaniu z bezpośredniej porady farmaceutów, a to wszystko uzasadnia pojawienie się recenzowanej pracy na rynku wydawniczym.

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). License (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl) allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.